

PROGRAM ARBETSGRUPP 16: RÄTTSSOCIOLOGI

SESSION 2 TORSDAG 17 MARS 9:00 – 10:30

Tid: 9:00-9:30

Ann-Zofie Duvander & Johanna Schiratzki

Mittuniversitetet & Stockholms universitet

E-post: ann-zofie.duvander@sociology.su.se

johanna.schiratzki@sociology.su.se

Vem ska betala? Särlevande föräldrars konflikter om underhåll som leder till domstol

I de allra flesta fall kommer särlevande föräldrar överens om hur de ska dela ansvaret om barnens försörjning och många har tidigare använt den norm för betalningar som Försäkringskassan haft. Många har också betalat underhållsstöd genom Försäkringskassan men sedan 2016 är detta bara möjligt om särskilda skäl föreligger. Underhållsbidrag ska numera i normalfallet bestämmas av föräldrarna själva och även om det finns viss hjälp hos Socialtjänst och Försäkringskassan är grundtanken att föräldrar ska komma överens om eventuella transfereringar. Transfereringar i form av underhållsbidrag är aktuellt i de fall barn efter en föräldraseparation bor mestadels hos en förälder och det är fortfarande vanligast att barn bor hos en ensamstående mamma. En del föräldrar hamnar i konflikter som leder till domstol, något som dock är relativt ovanligt. Antalet domar om underhållsbidrag är dryga 100 per år i hela Sverige trots att antalet barn som är med om en separation årligen är över 60 000. Vi vill i denna studie ge en bild av vilka fall om underhållsbidrag som kommer till domstol och var de skarpaste konflikterna kring barnens försörjning finns. Vilka argument förs fram och hur dömer tingsrätterna i dessa fall? Studien bygger på en kvantitativ analys av alla domar om underhållsbidrag 2016 till 2019 men vissa fall kommer att specialstuderas med juridisk metod. Vi kommer att diskutera vilka perspektiv som domstolarna tar och även relatera till en närliggande studie om tvister i förvaltningsdomstol där underhållsstöd från Försäkringskassan utdöms. Till skillnad från många andra länder finns i Sverige ett mål om att lösa barns försörjning utanför domstol och genom att titta på de fall där detta inte lyckas kan några av de mest motstridiga idéerna om barns försörjning lyftas fram.

UPPSALA
UNIVERSITET

Tid: 9:30-10:00

Karl Dahlstrand

Lunds universitet

E-post: karl.dahlstrand@soclaw.lu.se

Kränkning och upprättelse. En replikation av en rättssociologisk enkätstudie om kränkingsersättning till brottsoffer

Ett rättssociologiskt forskningsprojekt som är en replika av en rättssociologisk undersökning om det allmänna rättsmedvetandet och brottsskadeersättningen. Att projektet är en ”replika” innebär att syftet har varit att göra en uppföljning av ett ursprungligt forskningsprojekt som i det aktuella fallet utgörs av de enkätundersökningar som presterades i avhandlingen ”Kränkning och upprättelse. En rättssociologisk studie av kränkingsersättning till brottsoffer” (Dahlstrand, 2012). Forskningsprojektet syftar till att återupprepa en empiriinsamling och metoddesign som utarbetades för ungefär tio år sedan. Det rättssociologiska kunskapsintresset, som motiverar replikan utgår delvis från de teoretiska och praktiska svårigheterna att värdera brottsoffrens kränkingsersättning. I Brottsoffermyndighetens referatsamling anges att ersättning för kränkning utgår från ett ”angrepp på den skadelidandes personliga integritet, vilket i detta sammanhang bäst kan beskrivas som dennes privatliv och människovärde” och ”utgångspunkten vid bestämmande av kränkingsersättning är en skönmässig bedömning utifrån förhärskande etiska och sociala värderingar.” Syftet med kränkingsersättningen är, förenklat uttryckt, att den ska bidra till en känsla av upprättelse hos brottsoffret men om nivån på ersättningsbeloppet ligger för långt ifrån brottsoffrets egna förväntningar på kränkingsersättningen så finns en risk att ersättningen inte leder till upprättelse. Det är alltså viktigt att ersättningsbeloppet står i proportion till hur allvarlig kränkningen kan anses vara, såväl objektivt som sett ur brottsoffrets perspektiv. Frågan vi ställer oss är således: anser brottsoffer att kränkingsersättningen bidrar till en känsla av upprättelse?